

denkbeeld schokte hem zoo, en hij kreeg nu zulk een meelij met zich zelf, dat hij haar levende persoon voor 't oogenblik vergat, en wel een half uur lang lag te snikken van groot, vaag-wijd verdriet, woelend met zijn hoofd in het natte kussen. Tot er plotseling boven in het huis aan den overkant twee vensters hel verlicht werden, witte rolgordijnen daalden met schokjes neer. Zijn belangstelling was dadelijk gaande; gretig bespiedde hij nu de bewegingen van het schaduwbeeld eener vrouw, die zich loom ontkleedde. Toen het licht weer afviel waren de tranen op zijn wangen opgedroogd; een strak vliesje voelde hij over de huid spannen. Even later sliep hij in met een hoofd vol zwaar, verward leven.

Toen er een volgende maal weer gelegenheid was om kattedwaad uit te halen, deed Thijs niet mee; hij zei tegen zichzelf, dat een jongen als hij die flauwigheden maar aan anderen moest overlaten. Langzamerhand begon hij meer dingen, die algemeen „gewoon” of achtenswaardig gevonden werden te veroordeelen. Hij verachtte de conventie, het carrière maken, de mode en de vrome huichelarij en begon zijn eigen innerlijk leven onwillekeurig voor diep en echt te houden, en werd in die meening versterkt, doordat de huisgenooten hem in dezen tijd telkens in zijn doen en laten het evenbeeld van zijn vader noemden. Dat streelde hem, want hij had den ouden dominee altijd als een oprecht en edel mensch hooren roemen. Hij kreeg in hem zichzelf lief, op dezelfde manier, als hij de helden in zijn boeken vereerde en zich dadelijk met hen vereenzelvigde, omdat zij enkele van zijn eigenaardigheden vertoonden.

Hij verslond het eene boek na het andere en genoot op één dag de meest ongelijksoortige emoties; las hij niet uit leeslust, dan las hij uit angst voor verveling. Als hij na het lezen van een of andere tweederangs roman in een verhoogde stemming leefde en zich een groot en goed mensch voelde, wilde de onvermijdelijk volgende verveling hem die

illusie weer ontnemen. Hij verzette zich dan wat hij kon, ging in de eenzaamheid, in de natuur, reed naar zijn geboortedorp en trachtte daar, op de plekjes waar hij „een kind” geweest was, zijn stemming warm te houden. Maar niets hielp en hij moest tenslotte weer zijn toevlucht nemen tot een ander zenuwprikkend boek. Het gewoon huiselijk verkeer was ook niet in staat de verveling te verdrijven. Midden uit de vrolijkheid steeg ze op als een kwade damp. Dan dacht hij, na een kleine ongerustheid, aan den onuitputtelijken voorraad boeken, die de wereld opleverde, en keerde haastig tot één daarvan terug.

Gaandeweg verloor hij alle zekerheid van optreden, het viel hem op dat hij omtrent allerlei dingen, waar anderen zich warm om maakten, geen eigen opinie meer had. Ze lieten hem koud; hij feliciteerde er zich mee. Hij leefde van de eene sterke sensatie in de andere: maakte 's middags een wilden fietstocht, kwam met benauwd kloppend hart terug, at een vorkje vol, plonsde zich dan in een biographie van Strindberg en voelde zich op één avond methodist, atheïst, alchemist, menschenhater en katholiek.

De tijd van het eindexamen naderde, maar Thijs begon steeds minder en slordiger te studeeren. Hij was nu bijna achttien jaar; de beroepskeuze kwam ter sprake, maar een bijzondere voorliefde had hij niet, en de lust om er over na te denken ontbrak hem. Tenslotte werd afgesproken, dat hij op kantoor zou komen bij een oom, die procuratiehouder was aan een katoenspinnerij in Twente; de vooruitzichten waren goed. Thijs was er wel even mee ingenomen, maar toen anderen hem er mee gelukwenschten, begon hij er het land aan te krijgen en hij dacht er verder niet meer aan.

Intusschen ging zijn vader meer en meer achteruit; de jicht werd al hinderlijker en het getob ook. Hij verweet zich, dat zijn geloof niet zóó groot was, dat hij alle zorgen van zich af kon zetten.